

ידיעות אחרונות

העיתון של המדינה

הכי מטוקבקות

1. אושר "התקציב החלופי" בכנסת: קצבאות האברכים לא
2. רון חולדאי יודיע הערב: מקים מפלגה חדשה
3. אושרו הגבלות הסגר, איסור טייק אוויי ייבחנו בעוד שבוע
4. המחדל בליווי המשטרה: המתנקשים עקפו את הניידות – ופתחו
5. "הסוף שלנו": ארבעה מונולוגים של עצמאים שנגמר

צילום: גבריאל בהרליה

7 לילות • 16.01.2017

הנשמה אין לה סוף

מאיר בנאי היה גבר שלא הפסיק לחפש, שניסה להרגיע את הגעגועים והתפלל שיכאב לו קצת פחות. לפני תשע שנים, קצת אחרי שיצא אלבומו האחרון, המעריץ והאח הקטן אביתר בנאי ראיין אותו עבור '7 לילות' ופתח את הפצעים שהובילו לחזרה של מאיר בתשובה. עם מותו, אנו מפרסמים כאן שוב את השיחה בין שני האחים

אביתר בנאי

את הקלטת של 'גשם' קיבלתי ממאיר לפני מיקסים. הייתי בן 15 בערך והיה חורף. את הפוסטר של דה נירו מ'נהג מונית' קיבלתי בירושה ממאיר כשעזב את הבית לתל-אביב, וגם את הצעקה בבטן, תחושת הבדידות והגעגועים בלי לדעת למה.

בימי החורף הגשומים, טרם יציאתו של התקליט החד-פעמי הזה, ההאזנות הפרטיות מילאו אותי תחושה של משמעות ועוצמת חיים, הבעירו את ליבי ומילאו את חיי סוד ויופי. מאיר, אחי הבכור, היה הראשון שהצליח לשיר את הגעגוע שהיה חבוי בליבי ולחלץ אותי ממצוקת הנעורים. האמת צריכה להיאמר: אין גרופי כמוני למאיר (ודעו לכם שאני אובייקטיבי). בשירים כמו 'אצלך בעולם', 'הלילה של אתי', 'לבד', 'ברחוב הזה', 'שער הרחמים', 'לך אלי' ועוד, יש רגעים צלולים של האינסוף בכבודו ובעצמו.

גם את החדש קיבלתי לפני מיקסים. הפעם אפילו הייתי אוטוריטה כדי לומר אם יש מספיק אפקט על השירה או אם היא יבשה מדי. שמתי את הדיסק באוטו ויצאתי לסיבוב טיול עם הבן שלי הקטן מאחור. כבר באיילת חן' שפוחת את התקליט עמדו לי דמעות בעיניים, צמרמורת שיש בה את הזיכרון של אותו חורף של

פעם וגם התחדשות גדולה. ברוך השם, הדיסק טוב. ממש טוב. שומעים שמאיר נהנה, משחק, מתלהב, צועק, נדבק. הטקסטים האלה לא האמינו שישירו אותם בבזאת תשוקה, כנות ורוקנרול. וגילי סמטנה (שהפיק מוזיקלית) נהדר, רגיש, חכם ובוועט. בשיר 'לך אלי' הבן שלי שאל אותי: "אבא, דוד מאיר שר או מתפלל?" אמרתי לו: "גם וגם, גם וגם".

אביתר בנאי | צילום: גבריאל בהרליה

בוא נשווה בין התקליט 'גשם' ל'לך אלי'. מה דומה, מה שונה?

"נתחיל בדומה: אני חושב שבשניהם יש תפילה, צעקה ותחינה לעולם טוב יותר, נקי יותר. לאדם נקי יותר, לעצמי נקי יותר. השונה הוא שב'גשם' אני צועק שיבוא המבול וישטוף הכל כמו בדור המבול, מתוך סוג של ייאוש מהמין האנושי. ב'לך אלי' אני צועק ומתפלל שירחם ויתקן אותנו ברחמים, כי אנחנו הרי כמו קש נידף ברוח ולכן ראויים לתיקון מתוך רחמים, חמלה ואהבה. שני התקליטים נובעים ממקום של כאב וגעגועים לטוב ולפשוט. הכאב בימי 'גשם' הוביל לכעס ותסכול, ב'לך אלי' הוא הביא את התפילה."

מה התפקיד של הכאב במוזיקה ובחיים שלך?

"אני שר ממקום של כאב, או יותר נכון געגוע. המוזיקה בשבילי היא ביטוי וריפוי לאותם געגועים. הרבה פעמים אני אומר שהייתי שמח מאוד להוריד את המינרן שלהם. אני משתדל לעשות את זה עם עצמי, משום שהרבה פעמים הרגישות והפגיעות באות ממקום של דמיון, של סרטים ישנים שכבר לא קיימים יותר. הייתי שמח פחות לכאוב פחות להיות פגיע ואני חושב שזו מטרה גדולה. להשתנות, ללמוד ולקחת דברים בפרופורציות הנכונות, גם אם הם קשים."

אתה באמת מאמין שזה אפשרי?

"אני מאמין גדול ביכולת להשתנות, ללמוד לבטוח בעצמי ובחיים ולקחת דברים בפרופורציות יותר בריאות. אני גם מאמין שאחת הסיבות העיקריות שבאנו לעולם הזה כדי לעבוד על התכונות הפחות טובות שלנו, הכעס, הקנאה, הפחד וכו', ולהשתנות ולהשתפר. יש בזה סכנה אחת: בדרך הזו של הרצון להשתנות ולשפר את עצמך אתה יכול להגיע למקום של תסכול וכעס, כי זה 'דז בקושי' ונופלים הרבה. אבל צריך להבין ולדעת שיש בך גם הרבה טוב, וכל שינוי הכי קטן שאתה מצליח לעשות הוא בעצם דבר גדול. צריכים הרבה סבלנות. חוץ מזה, בבסיס של כל העניין הזה של מוזיקה ורוקנרול עומד השינוי. אם אדם מפחד להשתנות, הוא מיד מדדקן וחוזר על עצמו ונהיה משעמם."

שער הרחמים

ובאמת, למאיר אין גיל. אפילו חברים שלי אומרים את זה עליו. זה בגלל שהוא רוקיסט אמיתי. בגלל שהוא נווד, תמיד מחפש. בעיקר בנופי נפשו, בתוך ביתו, תמיד בוער, משתוקק. תמיד הוא רוצה, אבל בסוף לא מסוגל, לעבור לעיר. חייב להיות בעולם שלו, בשקט, לא יכול לסבול רעש, שקר, זיוף, תחכום, ניכור. לכן הוא שר ככה, כמו קול שופר בראש השנה. חודר ללב מיד. וכל העיר נעצרת, ונזכרים להיות אמיתיים.

"בצבא הייתי טנקיסט", אומר מאיר, "כל הזמן דיברו איתנו שהטנק יהפוך עם הזמן לחלק מאיתנו. 'כמו אישה', אמרו לנו. אני לא הצלחתי להביא את עצמי למקום הזה, להפך, הטנק הפך מיום ליום למשהו יותר ויותר מנותק מהרגש שלי. לא התחברתי אליו רגשית. אבל אני זוכר שלילה אחד קמתי לשמירה והלכתי לכיוון הטנקים, בחושך שמעתי מישור מדבר, ראיתי את צילו של הבחור שאני צריך להחליף בשמירה, והוא דיבר לטנק דיבורי אהבה. 'לילה טוב', אמרתי לו. הוא אמר לי, 'לילה טוב, תשמור טוב על הטנק הזה, זה טנק מיוחד'. נעמדתי ליד הטנק ואמרתי לו, 'איזה עולם מוזר, מרגיש כמו חלום'."

יש בך המון תמימות. זה מסתדר לך עם החיים?

"הרבה פעמים זה לא מסתדר. זה לא מקל עליי את החיים. אנחנו חיים בעולם מאוד חומרי, תחרותי והישגי ואני באמת מתקשה למצוא את עצמי, הרבה פעמים, בתוך הקלחת הזאת. לא פעם זה גורם לאכזבות. אבל יחד עם האכזבה מגיעות ההתמודדות, הלמידה וההבנה שאלה החיים."

מה גרם לך להתחיל את השינוי?

מאיר בנאי ז"ל ואביתר | צילום: משה שי

"כמו כל אדם אחר גם אני עובר דברים ותהליכים בחיים שלי, עם עצמי ועם אנשים אהובים, בחלקם כמובן לא נעימים. האירועים האלה לימדו אותי שיש עוד הרבה דברים שאני צריך ללמוד, לשנות ולהשתפר בהם. ואלה מבחינתי היו הקטליזטורים להתחלת התהליך".

האחות, אורנה בנאי

התהליך שאתה מדבר עליו הוא עדין ושברירי מאוד. המונח הרשמי הוא חזרה בתשובה.

"אין לי שום בעיה עם המונח הזה. פעם כשהיו אומרים, 'הוא חזר בתשובה', התמונה שהייתה עולה בראש זה מאה שערים, פאות ושטריימל. היום זה מאוד אחרת, ואני אוהב את זה. גדלתי, וגם אתה, בבית מסורתי מאוד. אפשר להגיד שכבר אז בעצם היינו חצי חוזרים בתשובה. המקום הזה של המסורת, היהדות והדת לא זר לי. הוא נכון בשבילי. אני מרגיש שם בבית. בשבילי זה מקום מלא תוכן וחוכמה ואור, ויחד עם זאת אני רואה את עצמי ממשיך לעבוד ולעשות את מה שאני אוהב, שזה מוזיקה".

אין סתירה בין המוזיקה וההופעות לחזרה בתשובה?

"כל העולם מלא סתירות, אבל בסופו של דבר האמונה מפרה את המוזיקה שלי וממלאת אותה חשק וחיים, והמוזיקה מפרה את האמונה ושומרת אותה אמיתית ואותנטית".

אנשים עדיין מזהים אותך ברחוב?

"נכנסתי פעם אחת אחרי הופעה ל'ילו', איך שאני נכנס באה לקראתי חבורה של ילדות בנות עשר בהתרגשות גדולה. אני אומר לעצמי, הנה זה מתחיל, ואז הן נעמדות מולי, אחת מהן מצביעה עליי ואומרת בגרון חנוק: 'אתה לא אורנה בנאי?'"

"לפני כמה ימים ניגש אליי מישהו ברחוב ואומר לי, 'מה קורה איתך, אביב, מתי אתה מוציא משהו חדש?' אמרתי לו, 'לאט-לאט', ואז הוא אומר לי, 'תדע לך שאני הייתי בתוחננים, אם אתה צריך שומר ראש אני אשמח'. 'עם הראש שלי אני צריך ארבעה', אמרתי לו.

דתי פרילנסר

במה בעצם אתה מאמין?

"מגיל צעיר מאוד אני זוכר את עצמי מדבר אל אלוהים. מגיל צעיר מאוד אני מרגיש שבעולם ובחיים שלנו יש סוד, כזה שאנחנו לא רואים ולא חווים בתוך הריצה היומיומית, עשרות הטלפונים, הודעות הטקסט, הטרדות והדאגות. אבל הסוד הזה אף פעם לא נתן לי מנוח, לא יכולתי לחיות בלי לבקש ולחפש מה קורה פה בעצם. זה גם מה שהביא אותי למוזיקה. צלילים מספרים על הסוד הזה יותר מכל דבר אחר. כשאני מנגן אני מרגיש שאני יכול לחוש יותר מקרוב את המקום הזה, שאני לא מצליח לגעת בו רוב הזמן. לפעמים גם כשאני מתפלל אני יכול להרגיש את המקום הזה. אני מאמין שהסוד הזה הוא אלוהים. וכשאני אומר שאני מאמין בו, הכוונה היא שאני נותן בו אמון.

"כמו שאתה יודע, הולך לרופא שיניים אני פותח את הפה ונותן אמון בכך שהוא עושה מה שצריך, ככה גם אמונה באלוהים בשבילי זה להאמין שיש בורא ובכך שהוא מנהיג את העולם ואותי כרצונו, בצורה שלא תמיד אוכל להבין. להגיד מה זו אמונה זה לא חוכמה. אבל זו חוכמה גדולה לחיות ככה, ואני רוצה ומנסה".

"יש לי שאלות אליו בעניין הזה הרבה פעמים. אבל אני מקבל את זה שאני כאדם לא יכול לתפוס את המהלכים הנצחיים שעוברים על העולם ועלינו. ואני באמת מאמין ומקבל את זה שבסיכומו של דבר הכל זה לטובה ובחסד. זה אומר שכשאני מסתכל במיקרו על החיים שלי, אז היו דברים שהרגישו לא טוב, ובכל זאת אחר כך, בפרספקטיבה, אני יכול להסתכל עליהם ולראות מהו הדבר הטוב שיצא לי מזה. בחיים אתה עובר הרבה שיעורים, ולפעמים אתה לא מבין לעומק את הלקח שלהם בזמן שאתה עובר אותם. ההבנה מגיעה עם הזמן. המון פעמים כשאני נמצא בסיטואציה קשה, או כשאני רואה דברים מושחתים בעולם או רוע, ואני לא מבין למה ואיך, קשה לי מאוד לראות את חצי הכוס המלאה. אבל כאן אני משתדל לגייס את האמונה שלי. אז התשובה שלי היא כן, אני מאמין שהוא טוב וגם יודע מה הוא עושה".

מאיזה ד'אנר דתי אתה?

"אני פריילנסר, כל החלוקות האלה זה נגמר כבר, פאסה".

והכיפה הבוכרית זה כי אתה פרסי?

"לא מזמן נכנסתי למונית והנהג שאל אותי אם אני בוכרי, בגלל הכיפה. אמרתי לו שלא. 'מאיפה אתה?' הוא שאל בחשדנות. 'במקור המשפחה פרסית', אמרתי לו. 'לא נכון', הוא ענה לי בבהלה. 'מה קרה?' שאלתי. 'הרסת לי את היום', הוא ענה. 'למה?' שאלתי, 'מה עשיתי?' 'אתה הקליינט הראשון שלי היום', הוא הסביר לי. 'אם אני עושה את הספתח עם פרסי, הלך לי היום'. היה שקט מתוח. 'ואתה?' שאלתי אותו, 'מאיפה אתה?' 'אני פרסי', הוא אמר לי, 'אז אני יודע על מה אני מדבר'".

פיוטים בנוסח דילן

בכל יום כיפור אבא, מאיר ואני ביחד בירושלים בבית הכנסת אוהבי ציון. עוד מהימים שאבא היה מרים אותי על הידיים כדי שאניח את הרימונים על ספר התורה שהיה קונה למאיר, להוביל לדוכן בכל נדרי. אחרי סעודה מפסקת אצל דודה סטריאה, דרך שוק מחנה יהודה הריק מיד בכניסת היום טוב, מיד אחרי תפילת מנחה, עדיין בין השמשות, שרים כל הציבור איש־איש בתורו את אחד הפיוטים הכי יפים ומרגשים שנכתבו בסידור, 'לך אלי תשוקתי'. כשאבא שלי שר ואני נדבק לכיסא ולשמיים ולא רוצה שייגמר. בשנים האחרונות שמתי לב שמאיר מעד ולוקח סולו גם כן, לשמחתו הרבה של אבא ולשמחת המתפללים.

איך בחרת את השירים לאלבום?

"לפני שנתיים, בפסטיבל ישראל, השתתפתי בערב פיוטים בברית הסולטן. ביצעתי שם שלושה שירים והרגשתי שהמילים האלה מספרות אותי הכי טוב. למילים האלה יש כוח נצחי, הן מספרות את האדם בכל דור. בכלל, שיר טוב מספר את נפש האדם בלי קשר לתרבות, שפה וזמן. מה גם שחלק מהשירים הם מבית הכנסת של אבא, אז בכלל הקשר לשירים הוא מידי וללא תיווך. אחר כך, ביחד עם גילי סמטנה, הפגשתי את השירים האלה עם המקורות המוזיקליים שלי, ניל יאנג, דילן, ואן מוריסון. הציבור היה מידיי ובלי הרבה תכנון".

אני זוכר סקיצה של 'לך אלי' במנגינה המקורית שלו. בסוף הלחנת אותו מחדש. מה קרה?

"זה פשוט קרה. הטקסט היה מולי ושרתי את המנגינה המסורתית עם הגיטרה, ופתאום ללא מחשבה או התלבטות התחלתי להלחין את השיר. יש שירים שהם מתנות חסד כאלה, זה קורה פעם באלף שנים. אני מתכוון לשירים שאני כותב אותם בכמה דקות כאילו חיכו איפשהו באוויר ונבחרתי לכתוב אותם. 'שער הרחמים' נכתב ככה, 'מחפש את הכיוון', 'הלילה של אתי'. יש שירים שאני צריך לעבוד עליהם חודשים עד שאני מרגיש שהם שלמים ויש גם מתנות.

"תוך כדי ההלחנה הייתה לי תמונה בראש של האנשים שאני מכיר בבית הכנסת. איך הם יקבלו את הלחן החדש? האם יאהבו או יגידו, איך אתה מעז? אבל בתמונה שראיתי, והיה לי חשוב לראות אותה לאורך כל תהליך העבודה על הדיסק, הם אהבו את הלחנים החדשים. היה לי חשוב לא להמציא משהו חדש שסותר או מתנשא או מתכחש לרוח המנגינות המסורתיות, ולשלב בין שניהם".

אתה מבין את החיבור של הרדיו לזה?

"זה מרגש אותי מאוד. זה מעיד על התבגרות של התרבות בארץ וגמישות של הרדיו ושל האנשים וזה מבורך. אנחנו חיים בתקופה מאוד קיצונית, במעברים חדים בין אמונה לפחד, כיעור ויופי, שטחיות ועומק, אבל יש בי אמונה תמימה שבני האדם יגיעו פעם למקום מאוזן ונדע לחיות נכון. למרות שעם כל הבלגן מסביב קשה לדמיין את זה, אני באמת מאמין שהמציאות הזאת תגיע".

